

BISKUPICE

Obec Biskupice leží jihovýchodně od Zlína na trase Zlín - Doubravy - Luhačovice. Biskupice leží v oblasti národopisně smíšené, tj. na rozhraní Moravského Slovácka a Valašska. Zdejší krajina je kopcovitá s nadmořskou výškou 250 m. Obec má 721 obyvatel.

HISTORIE

Vznik obce byl snad již v 8. století. Biskupice bývaly manským statkem olomouckého biskupství, zřejmě odtud dostala obec jméno Biskupice (tj. lidé biskupovi). Historický název obce Biscupici je uveden v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka v r. 1141. Biskupice byly biskupským lénem a r. 1274 je obdržel Jindřich z Domašova. Koncem 14. století náležely rozvětvenému rodu Kuželů. V letech 1382-1392 tu vládl Janáč Kužel z Biskupic, r. 1392 Kunášek z Biskupic. Po smrti Jana Kunáška byly Biskupice prodány Vítkovi z Valu, který držel statek v letech 1472-1500. Před r. 1516 získali Biskupice rytíři Vlachovští, po Zikmundovi (1542, 1553) je drželi bratři Jan, Jindřich a Jiřík Vlachovští. Po Jindřichově smrti připadly tři čtvrtiny léna biskupovi Františku z Ditrichštejna, který je r. 1603 prodal Vítu Feldendorferovi z Borotína. Po jeho smrti zdědil jeho díl Biskupic Jan Viktorín Feldendorfer. Kolem r. 1630 držel tento díl Karel Ferdinand Sak z Bohuňovic a od něho jej r. 1680 získal Zikmund Ferdinand Sak. V letech 1683-1685 patřil uvedený díl obce krátce Janu Adamovi z Minkvicburku, jenž ho r. 1685 prodal Janu Ignáci z Lindenberku. Ten koupil r. 1685 ještě čtvrtinu Biskupic od Jiříka Dětricha Petřvaldského z Petřvaldu a tím byly Biskupice opět sloučeny pod jedním pánem. Menší díl Biskupic r. 1619 vlastnili evangelíci Václav a Jaroslav Vlachovští z Vlachovic. Jaroslavu z Vlachovic byl malý statek po Bílé hoře konfiskován. Tato čtvrtina vsi patřila pak r. 1654 Janovi Kokorskému z Kokor. Ten o ní ale pro felonii přišel a dílek Biskupic získal lénem Antonín Gorz z Asteinu a po něm Jiřík Dětrich Petřvaldský z Petřvaldu. V r. 1685 se tato čtvrtina vsi sloučila s větší částí Biskupic, když se stala majetkem Jana Ignáce z Lindenberku. Po jeho smrti přešla obec opět na olomouckého biskupa, který je r. 1698 udělil lénem Dominiku Ondřejovi z Kounic a od té doby sdílelo toto biskupské léno stejné osudy s uherskobrodským panstvím. V r. 1902 koupila biskupický statek od Kouniců obec Biskupice.

Po zrušení panství a zavedení státní správy patřily Biskupice v letech 1850-1960 k okresu Uherský Brod (do r. 1949 soudní i politický okres); od r. 1960 jsou součástí zlínského okresu.

V roce 1894 byla postavena budova ZŠ, která prošla do dnešních let mnoha úpravami. Roku 1905 byla vybudována železniční trať Újezdec – Luhačovice, procházející obcí a v roce 1928 zahájila provoz nově zbudovaná cihelna. V roce 1929 byla obec elektrifikována. V 60. letech minulého století byla postavena budova obecního úřadu, v 70. letech přibýly nové objekty – prodejna, pošta a MŠ. V závěru 20. století byly Biskupice plynofikovány, zčásti zaveden vodovod a zbudována síť kabelové televize. V roce 2001 byl obci udělen dle návrhu znak a prapor.

ZAJÍMAVOSTI

V Biskupicích je několik chráněných kulturních památek. Na návsi stojí barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1796, dále je k vidění kamenný kříž z r. 1866, zdobený drobným lidovým reliéfem, a několik objektů charakteristických pro lidové stavitelství: dům čp. 17, komora u čp. 9, 18, 19, 34 (dům čp. 17 a komory u čp. 18 a 34 byly vyňaty ze seznamu kulturních památek r. 1983).

Socha sv. Jana Nepomuckého

Na obdélné dvoustupňové základně čtyřboký sokl s bočními volutovými křídly. Na bočních stranách na křídlech závěsy květů. Na přední i zadní straně soklu vpadlé obdélné rámy. Vpředu jsou svítilny, na zadní straně majuskulní nápis: MIKULAS - WITEK USNULI - W PANU PORU - UCIL TUTO ST - ATU WISTAV - ET MARTIN - SIN FUNDATOR - DNE 31. MAGI - A : D : 1796 - DANO : 10.30 - RIN : . Sokl ukončen vyloženou římsou, na ní ořímsovaná tvarovaná podnož se sochou světce v podživotní velikosti, pravé koleno vytlačeno. Světec stojí oděn v kanovnickém rouchu s biretem na hlavě, v levé ruce k hrudi přitisknutý kříž s korpusem, pravice přidržuje břevno. Hlava skloněna k Ukřižovanému. Tělem probíhá silný esovitý pohyb.

Materiál: Kámen - pískovec, zbytky polychromie.

Časové, slohové a autorské určení: 1796

Kulturní význam památky: Typická barokní skulptura, svázána pohledově s obrazem obce.

Kamenný kříž

Ve čtvercové železné ohradce na dvoustupňové základně obdélný, odstupňovaný sokl s rytými tvarovanými rámy. Sokl zdoben plastickým vegetabilním dekorem. Na přední straně reliéf Bolestné Panny Marie s majuskulním nápisem: D O K O N Á N O J E S T . Na pravé a levé straně soklu mučednické nástroje a vinná réva. Na zadní straně majuskulní nápis: Z BOŽÍ POMOCÍ - JE TENTO KRŽÍŠ - WISTAVEN OD OPCE - BISKUPIC - V ROKU 1 8 6 6 . Sokl ukončen vyloženou profilovanou římsou, na ní pylon s vpadlým rámem, v něm reliéf kalicha. Na bočních stranách reliéf kohout a hořící srdce. Na pylonu kříž s rameny rovně ukončenými, tělo Krista mírně prověšeno, hlava skloněna k pravému rameni, bederní rouška svázána u pravého boku. Nad hlavou nápisová blána I N - R I (nalidovělá práce).

Materiál: kámen

Časové, slohové a autorské určení: 1866

Komora u čp. 9

Patrová komora s pavláčkou zděná z vepřovic. Sedlová střecha tašková včetně štítů je nová. Stropy v obou patrech jsou trémové. K zadní stěně komory přiléhá přízemní chlívek se sedlovou střechou vybudovaný rovněž z vepřovic. V zahradě stojí roubená stodůlka.

Materiál: Vepřovice, tašky.

Časové, slohové a autorské určení: 19. století.

Kulturní význam památky: Charakteristický funkční objekt lidového stavitelství v luhačovickém Zálesí, místní kamenická práce, zdobena drobným reliéfem lidového charakteru.

Komora u čp. 19

Roubená patrová komora v kožichu s pavláčkou, zastřešená sedlovou střechou s dvěma prkennými štíty. Vstupní dveře do přízemí i patra mají původní tesařské závěsy.

Materiál: Dřevo, krytina - taška.

Časové, slohové a autorské určení: 19. století.

Kulturní význam památky: Charakteristický funkční objekt lidového stavitelství v luhačovickém Zálesí.

Osobnosti

V Biskupicích krátce působil obrozenecký učitel, osvětový pracovník a literát **František Kuchař** (1859-1914). Napsal mj. povídku o žitkovské bohyni, ve které vysvětluje význam tohoto pojmu, zabýval se národopisem, archeologií ap.

Biskupický rodák **Martin Vítek** (rychtář "Kůra" v Biskupicích a poslanec zemský a pak říšský za děkanství pozlovické) se r. 1848 zúčastnil jednání zemského "selského sněmu" v Brně. Zasloužil se o zřízení filiální školy v Biskupicích a stavbu školní budovy.

Po dvacetiletém působení v Biskupicích byl r. 1912 jmenován čestným občanem Biskupic učitel **Bedřich Karpíšek**. Zasloužil se o biskupickou školu, zúčastnil se práce v obecním zastupitelstvu, pomáhal obci v písemných záležitostech obce i velkostatku.

Regionální význam měla osobnost rolníka **Františka Vítka** (zemř. 1931); byl znám jako písmák a dlouholetý starosta obce. Vykonával řadu veřejných funkcí - byl předsedou místní školní rady, členem okresního školního výboru a členem vedení kontribučenské záložny. V obci se zasloužil o postavení a nadstavbu školní budovy, odkoupení místního velkostatku obcí, odvodnění pozemků, zřízení chudinského fondu atd.

TURISTIKA

ZDROJE

<http://www.luhacovske-zalesi.cz/>

<http://www.slovacko.cz/obec/obec.py?idobce=OBC330>

Zlínský kraj, města a obce zlínského kraje – vydavatelství Proxima Bohemia s.r.o.

LITERATURA

VENCÁLEK, Jaroslav: *Zlínský kraj – genius loci*. Ostravská univerzita v Ostravě 2004, s. 77